orzeczenie Soboru Trydenckiego: *quod Ecclesiae et personarum ecclesiasticarum immunitas Dei ordinatione et canonicis sanctionibus instituta sit*, odpowiada: *Patres Tridentini Principibus commendant inculcantque immunitatem, quam ecclesiae et ecclesiasticae personae ex divina ordinatione et canonicis sanctionibus obtinuerunt, id est*, dodaje natychmiast, *quam Principes primitus Deo ita ordinante, quid enim sit sine ordinatione divina?* (błazen) *concesserunt.* Indziéj pisze: *Non ignoro in synodo tridentina sess. XXIII. cap 6. de reform. jus commutandi pias fundationes solis episcopis tanquam sedis apostolicae delegatis adscribi. Ast hoc decretum teste Richard in analysi conciliorum ad eorum decretorum pertinet numerum, quae Galliae reges permoverunt, ut promulgationi decretorum concilii tridentini reformatorium adsensum suum hactenus denegarent* [5]). Otóż masz logikę wszystkich Józefinistów, wszystkich w ogóle zeszłowiecznych Illuminatów (gdyż i Weishaupt był professorem prawa kanonicznego)! Wnioskują w ten sposób: Dekalog zakazuje wprawdzie kradzieży. Lecz złodzieje protestują przeciwko zaprowadzeniu tego przykazania. Więc, jeżeli ci się podoba, to go nie zachowuj! Słowem nasz Józefinista ze zgrabnością rzezimieszka Londyńskiego, wywijając się między Pismem, wyrokami Soborów, Ojcami, dziejami, obdziera Kościół zupełnie na korzyść państwa, a przecież na czele założył: *Nec Ecclesia a civitate: nec civitas ab Ecclesia vel directe vel indirecte dependet* [6]).

Napoleon gardził ideologami, i nie dziwmy się, bo był geniusz czynny, ale i Józef czuł, że zasady jego, a książkowe wywody konsyliarza realniejszych i silniejszych potrzebują korzeni, aby zbawienne dzieło puryfikacyi ostać się mogło. Cóż robi? Zakłada: *Seminarya generalne* t. j. po zniesieniu diecezalnych *jedno* w prowincyi u nas we Lwowie (30 Marca 1783). *Inclitum hoc*, chwali reskrypt konsystorski, *per providentissimam Augusti Caesaris Domini Nostri Clementissimi Gratiam ad promovendam publicam felicitatem* (o religii nie ma wzmianki) *clementissime erectum Seminarium* [7]). Punkt 3ci stanowi, że nikt nie może być wyświęcony, ktoby nie odbył lat 6 nauk w Seminaryum generalném. W punkcie 4tym mówi: *Director durante toto tempore commorationis in Seminario alumnos (ut saeculares, tum regulares) bono morali charactere (?) imbuere studebit* [8]). Punkt 5ty *Qui ad hocce Seminarium Generale suscipi anhelat, praevie sibi attestatum Reverendissimi Loci Ordinarii, quod finito hoc cursu ad statum Clerici saecularis susceptum iri, impetrabit* [9]). Punkt 8my określa obowiązki Rektora. *Primaria autem obligatio Rectoris hujus Seminarii erit, ut Clericos, qui nullam aut exiguam spem boni profectus in studiis praeseferunt, si ad Clericatum saecularem destinati sunt, Reverendissimis Ordinariis, si vero ad Ordines Religiosorum destinati sunt, Superiori Ordinis aut Conventus, a quo appromissionem sese suscepturum iri, obtinuere, indicet eo fine, ut ex Seminario generali dimittantur* [10]). Punkt charakterystyczny wielce. Więc główne zadanie Rektora jest, kleryków przepędzać. Oraz tu widzim, że biskupi tyle tylko mieli wpływu na Seminaryum i władzy w téj rzeczy, że mogli dać młodzieńcowi obietnicę wyświęcenia, mogli téż Seminarzystę wypędzić. *Rectori (Canonicus aut alius Sacerdos saecularis tanquam Rector praeficietur) juxta numerum Clericorum unus aut duo Subdirectores addentur. Caeterum singularis Superintendens*, (znowu wyraz protestancki) *Directionis Seminarii constituetur* [11]); zapewnie jaki Konsyliarz rządowy. *Caeterum juxta altissimam voluntatem illud generale Seminarium pro Clericis tam Latini quam Graeco-Uniti et Armeni Ritus destinatum est* [12]). Znaliśmy wychowanków Lwowskich. Odszczególniali się bałwochwalczą prawie czcią Rządu i niejaką zarozumiałością na swoją umiejętność Józefińską, która w istocie najnędzniejszą była ramotą mianowicie co do prawa kanonicznego.

[5]) (Na orzeczenie Soboru Trydenckiego), że wolność Kościoła i osób duchownych ustanowiona jest wolą Boga i kanonicznemi ustawami, (odpowiada): Ojcowie Trydenccy zalecają i przypominają Książętom wolność, którą kościoły i osoby kościelne z woli Boga i przez ustawy kanoniczne osiągnęli tj. (dodaje natychmiast) któréj Książęta ustąpili początkowo zrządzeniem Opatrzności Bożéj, cóż bowiem dzieje się bez woli Bożéj? (Indziéj pisze): Wiem dobrze że na Soborze Trydenckim ses. 23 cap. 6 de reform. przyznano prawo zamiany pobożnych fundacyi samym tylko biskupom, jako delegatom Stolicy Apostolskiéj. Lecz dekret ten świadectwem Richarda w analizie Soborów należy do liczby tych, które krolów Francyi spowodowały, iż aż dotąd odmawiali swego przyzwolenia ogłoszeniu dekretów koncilium trydenckiego o reformie.

[6]) Ani Kościół od państwa, ani państwo od Kościoła bezpośrednio lub pośrednio nie zależy.

[7]) Znakomite to seminaryum wzniesione najłaskawiéj przez opatrzną łaskę Szczęsnego Cesarza Pana Naszego Najlepszego dla pomnożenia publicznego dobra.

[8]) Direktor starać się będzie, by alumnów (tak świeckich, jak zakonnych) w czasie całego pobytu w seminaryum przejąć charakterem (?) (duchem) dobrym moralnym.

[9]) Kto pragnie do tego seminaryum generalnego być przyjętym, wprzódy uzyskać winien dla siebie potwierdzenie Najprzewielebniejszego Miejscowego Ordynaryusza, iż po skończeniu kursu tego przyjęty będzie do stanu duchowieństwa świeckiego.

[10]) Najprzedniejszym obowiązkiem Rektora tego seminaryum będzie, by kleryków, którzy żadnych, albo małe pokazują widoki wielkich postępów w naukach, jeżeli do duchowieństwa świeckiego są przeznaczeni, Najprzewielebniejszym Ordinaryuszom, jeżeli zaś do Zakonu przeznaczeni byli, Przełożonemu Zakonu lub Klasztoru, od którego otrzymali przyrzeczenie, że będą przyjęci, wskaże w tym celu, ażeby wydaleni byli ze seminaryum generalnego.

[11]) Rektorowi (Kanonik, albo inny Kapłan świecki ma być wybrany na Rektora) wedle liczby kleryków winien być przydany jeden albo dwu Subdirektorów. Zresztą ma być ustanowiony jeden Superintendent Direkcyi Seminaryum.

[12]) Ostatecznie wedle woli najwyższéj seminaryum to generalne dla kleryków tak Łacińskiego, jak téż Greko-Unickiego i Ormijańskiego obrządku zostało przeznaczone.

PRZEGLĄD TYGODNIOWY.

Rzym. 1. W Niedzielę Palmową był Ojciec św. obecnym na nabożeństwie u św. Piotra. Przywdziawszy na siebie w kaplicy *de la Pietà* oznaki wysokiéj swéj godności, udał się, niesiony na *sedia gestatoria* po adoracyi Najświętszego Sakramentu na tron w asystencyi św. kollegium, prałatów, penitencyarzy od św. Piotra, opatów, biskupów, arcybiskupów, patryarchów, kardynałów, książąt asystentów tronu etc.

Zasiadłszy na tronie, pobłogosławił Ojciec św. palmy i rozdzielił pomiędzy niektóre wybrane osoby.

Odprawiono potém wewnątrz bazyliki procesyą; Ojciec św. niesiony był na *sedia gestatoria*. Po procesyi odprawił Jego Eminencya kardynał Bizzani Mszą św. wobec Papieża i zebranych dignitarzy.

Nabożeństwo Wielkiego Tygodnia ze zwykłą odbywało się uroczystością. We Wielką Środę, Czwartek i Piątek odprawiano w kaplicy sixtyńskiéj nabożeństwo w obecności Ojca św., w czasie którego odśpiewano znane *Miserere*. We Wielki Czwartek Jego Em. kardynał Mattei, biskup z Ostium, dziekan św. kolegium odprawił pontifikalnie Mszą św. w sixtyńskiéj kaplicy. Następnie Ojciec św., poprzedzony duchowieństwem zebraném, przeniósł Najśw. Sakrament do kaplicy paulińskiéj; poczém, niesiony na *sedia gestatoria*, udał się na *loggia* czyli na balkon św. Piotra, zkąd uroczyste udzielił błogosławieństwo niezmiernéj ciżbie ludu zebranego i rozkazał dwom kardynałom ogłosić odpust zupełny.

Zeszedłszy do bazyliki, umył Ojciec św. nogi 13 pielgrzymom i usługiwał im do stołu na uczcie, którą dla nich przysposobiono

w *atrium superius*. We Wielką Sobotę po godzinie 11 ogłosiły działa ze zamku św. Anioła uroczyste *Gloria in excelsis*, które Ojciec św. w sixtyńskiéj kaplicy odśpiewał.

Król i królowa Obojga Sicylii, Ludwik, król bawarski, królowa wdowa neapolitańska byli obecni na wszystkich uroczystościach śród Wielkiego Tygodnia.

2. Wielka liczba cudzoziemców (korespondent do dziennika *Le Monde* podaje ogólną ich liczbę na 60,000) przybyła do Wiecznego Miasta, by brać udział w wspaniałych uroczystościach, które w czasie Wielkiego Tygodnia odprawiają się po kościołach rzymskich.

Nigdy, pisze dziennik urzędowy, nie widziano takiego natłoku cudzoziemców do bazyliki św. Piotra i do kaplicy sixtyńskiéj, jak tego roku. Lubo w tak wielkim tłumie spostrzedz było można ludzi rozmaitych wyznań (mianowicie Anglików) i wątpliwéj pobożności, wszystko jednak odbyło się w należytym porządku i spokojności. Wielu pielgrzymów dostąpiło tego zaszczytu, iż przypuszczeni zostali na audiencyą u Ojca św.

Dnia 6 Kwietnia dał Ojciec św. posłuchanie stu pielgrzymom, pomiędzy którymi zauważano wielką liczbę dam francuzkich. I za dni naszych sprawdza się, co powiedział św. Leon papież, że błogi spokój ewangeliczny daleko więcéj uczynił dla Rzymu i wiele daléj rozszerzył granice jego panowania, aniżeli krwawe tryumfy morderczych wojen z czasów pogańskich. Jeszcze i podziśdzień Rzym nie przestał być stolicą całego świata. Ze wszystkich stron i ze wszystkich krajów spieszą do niego, pobożni pątnicy, aby pomodlić się u grobów św. Apostołów, aby przyjrzeć się nagromadzonym pamiątkom tylu wieków, pracy i dziełom tylu pokoleń, które w biegu czasu dzierzyły panowanie nad tém miastem. Świat pogański, o ile płody swego ducha zostawił w wspaniałych budowlach i w dziełach sztuki, nosi na sobie teraz wyryte piętno chrześcijańskie i religijne. Kościół nie zniósł tego, co było dobrego i szlachetnego z pogaństwa, ale wszystko to tylko uzacnił i wyniósł, przejmując swym duchem; nie zniósł nawet wiele zwyczajów i uroczystości z czasów pogańskich, o ile one nie sprzeciwiały się moralności i dobrym obyczajom.

Tak n. p. akademia archeologiczna, jak donosi *Corespondance de Rome*, czyni przygotowania, by wedle zwyczaju obchodzić uroczyscie *Natale di Roma*, czyli rocznicę założenia Rzymu, która przypada na 21 Kwietnia. Wedle chronologii przyjętéj Romulus i Remus wyorali granice Rzymu około pagórka Palatynu dnia 21 Kwietnia. Tę rocznicę Rzymianie zawsze obchodzili uroczyście. Cesarz Adrian kazał wystawić obok swego mausoleum wspaniały cyrk, przeznaczony na igrzyska publiczne, mające się odbywać dnia 21 Kwietnia. Za cesarzy chrześcijańskich nie zniesiono téj uroczystości, która przetrwała aż do naszych czasów. Municypalność rzymska zachowuje jeszcze nawet erę *ab urbe condita* w stylu lapidarnym.

Polska. 1. W dniu 8 Kwietnia r. b. Jks. Plater, biskup suffragan łowicki, udzielał święceń mniejszych w kościele OO. Reformatów w Warszawie, alumnom seminaryum archidiecezalnego; następnego zaś dnia, w kościele metropolitalnym św. Jana, wyświęcił jednego kapłana, dyakonów dwóch, i dwóch subdyakonów.

2. Ojciec święty Pius IX, z powodu kończącéj się w b. r. drugiéj setnicy lat od kanonizacyi św. Frańciszka Salezego, księcia biskupa genewskiego, dozwolił, aby we wszystkich kościołach i kaplicach przy klasztorach Siostr Wizytek, których założycielem był wspomniony wielki sługa Boży, odprawiło się nabożeństwo trzechdniowe, czyli *Triduum*. Do tego nabożeństwa raczył Ojciec święty przywiązać odpust zupełny, w jednym z trzech dni dla wszystkich wiernych, którzyby prawdziwie skruszeni, odbyli spowiedź, Najświętszy Sakrament przyjęli, i w kościele lub kaplicy do zgromadzenia Siostr Wizytek należącéj, pomodlili się czas jakiś wedle intencyi Ojca świętego. Odpust ten można także aplikować sposobem pomocy duszom w czyscu zostającym, według zwyczaju w Kościele przyjętego. Zakonnice, oraz inne niewiasty mieszkające w klasztorach, które nie mają kościoła lub kaplicy publicznéj, mogą tenże odpust pozyskać, odwiedzając oratorium prywatne swego klasztoru, i modląc się tam według wyżéj nakazanéj intencyi. Brewe na odpust tak udzielony wyszło w Rzymie pod datą 22 Grudnia 1864 r. z podpisem Jego Eminencyi Konstantego Patrizzi, biskupa Portueńskiego, kardynała S. R. K. tytułu św. Rufiny, prefekta św. kongregacyi obrzędów.

Na mocy tegoż Brewe, kapłani w świątyniach i kaplicach przy klasztorach Siostr Wizytek, mogą odprawić Mszę św. o świętym Frańciszku Salezym, jeżeli tylko co do Mszy solennéj nie zajdzie *festum duplex*, Niedziela *primae classis*, lub uroczystość Trójcy przenajświętszéj, a co do Mszy czytanéj, *duplex* lub Niedziela pierwszéj i drugiéj klasy.

W Warszawie w kościele klasztoru wielebnych Siostr Wizytek, odbyło się powyższe trzydniowe nabożeństwo w dniach 16 17 i 18 Kwietnia r. b., czyli w Poniedziałek, Wtorek i Środę, zaraz po Niedzieli wielkiéj Zmartwychwstania Pańskiego.

Niemcy. 1. W Hanowerze rozgłoszono wiadomość, że na arcybiskupstwo w Kolonii ma być wyniesiony X. Melchers, biskup z Osnabrück.

2. Królestwo saskie podzielone jest pod względem kościelnym na dwie diecezye, w których pracuje 73 księży katolickich; w Luzacyi 42, w diecezyi drezdeńskiéj 31. Z tych należy do narodowości niemieckiéj 44; Słowaków czyli Wendów jest 27; Czechów zaś 2. W diecezyi drezdeńskiéj jest 37 kościołów albo kaplic; w Luzacyi są 22 kościoły; w 13 z nich odprawia się nabożeństwo po niemiecku, w 8 po słowiańsku; jedna zaś parafia jest mieszana. Jest prócz tego katolickie progimnazyum, seminaryum nauczycielskie i szkół elementarnych 44. Nauczycieli jest 68; z pomiędzy tych 20 jest Słowian. Ogólna liczba ludności katolickiéj wynosi 43,000.

3. W księstwach Szleswiku i Holsztynu wolno było katolikom dawniéj jedynie na 4 miejscach odprawiać nabożeństwo. Obecnie poczynają katolicy korzystać z wolności wyznań, która dla wszystkich zapewniono, starając się gorliwie o wzniesienie nowych szkół i kościołów. W Flensburgu otworzono niedawno katlicką szkołę, a na odprawianie nabożeństwa dla katolików przeznaczono kościół św. Ducha. Franciszkanki z Akwizgranu zajmują się bezustannie pieczą około chorych po lazaretach wojskowych. Zakupiły sobie osobny dom, który obróciły na szpital dla ubogich chorych z miasta. Szpital ten i kapliczkę domową poświęcono dnia 4 Marca.

Szwajcarya. 1. *Journal de Bruxelles* donosi o śmierci O. Teodozyusza. Zakonnik ten równie znany ze swéj wymowy, jak z niezmordowanéj pracy, wielkie zasługi położył względem kościoła w Szwajcaryi. Mowy jego, które często miewał w stowarzyszeniu szwajcarskiém „*Piusverein*", lubo zawsze prawie *ex improviso*, chętnie były słuchane nawet przez protestantów i uczonych świeckich. On to był duszą każdego zebrania; a, skoro tylko się rozeszło, że O. Teodozyusz przybył, natychmiast radość i wesele ogarniało zebranych członków. On też szczególnie wpływem swoim przyczynił się do rozszerzenia i utwierdzenia tego towarzystwa. W ostatnich latach życia zażywał powszechnego szacunku w całéj Szwajcaryi; nawet przeciwnicy kościoła cenili go sobie wysoko. *Gazette de Saint-Gall*, organ radykalnych, pisze o nim: „jego dążności zmierzały mianowicie do tego, ażeby poddać cywilizacyą nowoczesną pod bezpośredni wpływ Kościoła katolickiego i aby utworzyć katolicki stan przemysłowy. Z tego stanowiska wychodząc, starał się o to, aby wychowanie ludowe, towarzystwa robotników i pożyteczne institucye publiczne połączyć i oswoić z wszelkiemi ideami liberalnemi".

Dziełem jego jest wiele zakładów dobroczynnych w Szwajcaryi, któremi troskliwie się opiekował. Aby instytucye te po śmierci jego nie upadły, zapewnił dla nich dosyć znaczny fundusz; nie mając sam kapitałów, dał zabezpieczyć swe życie w rozmaitych towarzystwach na 120,000 franków. Za jego staraniem nowy powstał zakon Teodozyanek, poświęcających się posłudze ubogich chorych; należy do niego 120 zakonnic, rozproszonych po rozmaitych kantonach Szwajcaryi. Obecnie po śmierci założyciela utworzył się osobny komitet, który gorliwie stara się o to, aby dobroczynne te zakłady nie upadły.

Urodził się O. Teodozyusz w kantonie Graubünden (Grisons) dnia 23 Maja 1808. Umarł zaś rb. 15 Lutego w Heiden, w kantonie Appenzell, a śmierć jego niespodziana smutek wywołała głęboki w całéj katolickiéj Szwajcaryi. Na dowód, jak wielkie przywiązanie miano do osoby zmarłego, niechaj posłuży następujący wypadek: p. Tobler, posiedziciel oberzy „*Schweizerhof*" posiada łóżko, na którym ś. p. O. Teodozyusz umarł. Miasto Coire (Chur), gdzie zmarły wiele pamiątek dobroczynnéj swéj pracy zostawił, ofiarowało mu 1500 fr. za tę relikwią, lecz on za żadną cenę téj drogiéj dla siebie pamiątki sprzedać nie chce. Chluba to jest dla narodu, który tak wysoko ceni i poważa zasługi znakomitych swych mężów!

DOKUMENTA.

DEDRETUM.

ROMANA SEU MECHLINIEN.

Batificationis et Canonizationis

VEN. SERVI DEI

JOANNIS BERCHMANS

Scholastici e Societate Jesu

SUPER DUBIO

An stante approbatione Virtutum et Miraculorum Tuto procedi possit ad ejusdem Venerabilis Servi Dei Beatificationem?

Cum adhuc junior esset Venerabilis Joannes Berchmans, quaesivit in oratione justitiam, et ante templum postulavit sapien-

tiam, et laetatum est cor ejus, quoniam adinvenit illas. Ideo ambulavit pes ejus iter rectum a juventute sua, et ad Familiam in nomine Jesu congregatam direxit animam suam, ubi multam invenit sapientiam, multumque profecit in ea et in perfectione illus confirmatus est. At modicum laboravit Joannes, quia juventus ejus celerius consummata est, et de hoc saeculo eductus, ac inter coelites computatus immarcescibilem gloriae coronam accepit.

Cum autem temporibus praesertim hisce nostris juvenum voluntates ad cujuslibet auctoritatis jura proculcanda incitentur, Deus Omnipotens innocentissimi juvenis hujus exemplo, quam leve ac suave simul esset perfectionis evangelicae jugum, mundo ostendere voluit; proindeque eum prodigiorum virtute condecoravit. Quapropter cum prodigia haec ad gravissimum Sacrorum Rituum Congregationis examen vocata fuissent, tertio kalendas Martii anni hujus Sanctissimus Dominus Noster PIUS PAPA IX. rite pronuntiavit „*Constare de tribus Miraculis intercessore Venerabili Joanne Berchmans a Deo patratis*“ atque adeo procedi posse ad ulteriora, quin opus sit ad alterius Miraculi discussionem devenire.

Rebus sic stantibus illud tantum supererat, ut penes eamdem Sacrorum Rituum Congregationem agitaretur Dubium „*An stante approbatione Virtutum et trium Miraculorum Tuto procedi possit ad solemnem Venerabilis Joannis Berchmans Beatificationem*“? Quod sane praestitit Reverendissimus Cardinalis Carolus Augustus de Reisach cum in Comitiis Generalibus coram Sanctissimo Domino Nostro in Palatio Vaticano habitis sexto idus Aprilis vertentis anni tum Consulatores tum Patres Cardinales, qui illuc convenerant, de hoc dubio interrogasset. Et omnes in affirmativam ivere sententiam.

Attamen gravissimum hujusmodi judicium suprema claudere sententia sua distulit Beatissimus Pater, ut interim effusis precibus majora sibi a Patre luminum auxilia compararet.

Denique hac recurrente die Sancto Athanasio Ecclesiae Doctori praestantissimo sacra, Sanctissimus Dominus Noster, postquam in suo ad Vaticanas aedes Oratorio divina mysteria devotissime celebrasset, hanc petiit Sancti Athanasii Collegii Graecorum Ecclesiam, ubi ad se accitis Reverendissimo Cardinali Constantino Patrizi, Episcopo Portuensi et Sanctae Rufinae, Sacrorum Rituum Congregationi Praefecto, simulque Reverendissimo Cardinali Carolo Augusto de Reisach, Causae Relatore, una cum R. P. Petro Minetti, Sanctae Fidei Promotore, et me infrascripto Secretario, iisque adstantibus decrevit: *Tuto procedi posse ad solemnem Venerabilis Servi Dei Joannis Berchmans Beatificationem*.

Hoc autem Decretum publici juris fieri, in acta Sacrorum Rituum Congregationis referri, Literasque Apostolicas in forma Brevis de Beatificationis solemniis in Patriarcali Basilica Vaticana quandocumque celebrandis expediri mandavit sexto Nonas Maias anni MDCCCLXV.

C. EPISCOPUS PORTUEN. ET S. RUFINAE CARD.
PATRICI S. R. C. PRAEFECTUS.

Loco † signi.

D. Bartolini S. R. C. Secretarius.

Antoni Junosza Gałecki S. T. D. z Bożéj i Świętéj Stolicy Apostolskiéj łaski Biskup Amatejski Wikaryusz Apostolski w części Diecezyi Krakowskiéj w Państwie Austryackiém leżącéj.

Wszystkim Wiernym wspomnionéj części Diecezyi Krakowskiéj pozdrowienie i błogosławieństwo!

Przez święty Sakrament Chrztu dostępujemy odpuszczenia grzechu pierworodnego i wszelkich grzechów uczynkowych przed przyjęciem tegoż Sakramentu popełnionych, — nadto odpuszczenia kary wszelkiéj tymże grzechom należnéj. Dla tego też Kościół Rzymsko-katolicki żadnéj kary nowochrzconym nie naznacza, przez którąby mieli Bogu zadosyć czynić.

Inaczéj rzecz się ma przy św. Sakramencie Pokuty, przez który wprawdzie dostępujemy odpuszczenia wszystkich grzechów uczynkowych i kary wiecznéj tymże grzechom należnéj, — lecz nie zawsze dostępujemy odpuszczenia kary doczesnéj; ta albowiem nam zwykle pozostaje i musimy ją ponieść w tém albo w przyszłém życiu.

Taka jest nauka naszego Pana, Jezusa Chrystusa, którą w każdym czasie nasz św. Kościół Rzymsko-katolicki ogłaszał, a mianowicie na soborze Trydenckim uroczyście w kanonie 12 na posiedzeniu 14 potępił błędne zdanie przeciw Sakramentowi Pokuty św. wymierzone, wedle którego wszystkę karę razem z winą zawsze Bóg odpuszcza, a zadosyćuczynienie niczém inném nie jest, jak wiara, że Chrystus za nas zadosyć uczynił. I zaiste, jest rzeczą zupełnie słuszną, że taka różnica między św. Sakramentem Chrztu, a św. Sakramentem Pokuty zachodzi. Stoi albowiem w zupełnéj zgodności z sprawiedliwością Boga, aby ci — którzy na złe użyli pierwszéj łaski, na Chrzcie św. odebranéj, którzy chlubny na Chrzcie św. otrzymany zaszczyt przysposobionych dzieci Bożych znieważyli, — z wielką trudnością do pojednania się z Nim przypuszczani byli, a zatém w odpuszczeniu grzechów swoich nie znajdowali téj łatwości, którą znajdują owi, którzy nie byli chrzceni i którzy aczkolwiek mając oprócz grzechu pierworodnego grzechy uczynkowe, pomimo tego na sobie nie noszą tak sromotnego niewdzięczności piętna, jakie noszą ochrzceni, grzechem Boskiéj woli się sprzeciwiający.

Lecz „litościwy i miłosierny Pan, długo czekający, a wielce miłosierny, nie na wieki się gniewać będzie, ani wiecznie grozić będzie, — nie według grzechów naszych uczynił nam, ani według nieprawości naszych oddał nam“ (ps. 102. w. 8—10.). Bóg w swojém nieograniczoném miłosierdziu nie tylko nam odpuszcza winę i wieczną karę przez św. Sakrament Pokuty, — ale nadto nastręcza nam różne środki, za pomocą których uwolnić się możemy czyto zupełnie, czy cząstkowo od kar doczesnych, jakie nas za grzechy nasze w tém lub w przyszłém życiu czekają. Pomiędzy temi środkami Odpust zajmuje znakomite miejsce.

Odpust w ogóle jest to odpuszczenie, przez św. Kościół uczynione, cząstkowe, albo zupełne kar doczesnych, które po darowaniu winy i kary wiecznéj przez św. Sakrament Pokuty, zostają grzesznikowi jeszcze do ponoszenia w teraźniejszém, albo w przyszłém życiu. Żadnéj zupełnie nie podpada wątpliwości, że takie darowanie kar doczesnych przez św. Kościół uczynione, od Boga jest przyjęte; — łatwo o tém przekonać się możemy z tych słów, które Jezus rzekł do Piotra św., a przez niego do jego następców: „Ja tobie powiadam, iżeś ty jest opoka: a na téj opoce zbuduję kościół mój, a bramy piekielne nie zwyciężą go. I tobie dam klucze królestwa niebieskiego, — a cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związano i w niebiesiech; a cokolwiek rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązano i w niebiesiech“ (Mat. r. 16. w. 18—19.); o tém przekonać się możemy daléj z tych słów, które rzekł Jezus do Apostołów, a przez nich i do ich następców: „A jeźliby zgrzeszył przeciwko tobie brat twój, idź, a karz go między tobą i onym samym! Jeźli cię usłucha, pozyszczesz brata twego. Ale jeźli cię nie usłucha, weźmij z tobą jeszcze jednego albo dwu, aby w uściech dwu albo trzech świadków stanęło wszelkie słowo. A jeźliby ich nie usłuchał, powiedz Kościołowi. A jeźliby Kościoła nie usłuchał, niechci będzie jako poganin i celnik. Zaprawdę powiadam wam: cobyściekolwiek związali na ziemi, będzie związano i w niebie; a cobyściekolwiek rozwiązali na ziemi, będzie rozwiązano i w niebie“ (Mat. r. 18. w. 15—18). Z tych słów wnosić słusznie należy, że Kościół wszystko rozwiązać i usunąć może, cokolwiekby wnijściu do nieba było na przeszkodzie, — że zatém nie tylko grzechów i kary wiecznéj, ale i kar doczesnych, po odpuszczeniu winy i kary wiecznéj przez św. Sakrament Pokuty, pozostałych, które także, jak to w oczy wpada, wnijście do nieba zagradzają, odpuszczenie przez Kościół św. uczynione od Boga jest przyjęte.

Między odpustami ale, a mianowicie między odpustami zupełnemi, najszczególniejszy jest odpust tak zwany Jubileuszowy, który to jest odpust zupełny i szczególniejszą uroczystością wszystkim katolickim Chrześcijanom na całéj ziemi się udziela. — Wyraz Jubileusz pochodzi od hebrajskiego wyrazu Jobel, który znaczy ów radosny rok pięćdziesiąty, rok odpuszczenia i uwolnienia, który według przepisów starego Zakonu w każdy rok pięćdziesiąty obchodził lud Izraelski i w którym zwalniano długi, wracano podupadłym właścicielom ich dziedzictwa i nadawano niewolnikom wolność. Tak czytamy w księdze trzeciéj Mojżesza: „I poświęcisz rok pięćdziesiąty i ogłosisz odpuszczenie wszystkim obywatelom ziemie twojéj, albowiem ten jest Jubileusz. Wróci się człowiek do majętności swojéj, każdy się wróci do domu dawnego, bo Jubileusz jest pięćdziesiąty rok“. . . (Levit. r. 25. w. 10—11.). Odpust Jubileuszowy jednak, który Namiestnicy Chrystusa, stolicę św. Piotra zajmujący, przy różnych sposobnościach, czyto przy wstąpieniu swém na stolicę św. Piotra, czyto przy nader ważnych zdarzeniach, czyto po pewnym lat upływie wszystkim katolickim Chrześcijanom na całym świecie udzielają, ma, jak to z wyżéj przytoczonych uwag wypływa, nierównie szczytniejsze, wznioślejsze znaczenie.

Będzie Wam, najmilsi Chrześcijanie, wiadomo z historyi Kościoła naszego świętego Rzymsko-katolickiego, że Odpust Jubileuszowy, który po pewnym lat upływie bywa nadanym, najprzód według rozporządzenia Papieża Bonifacyusza VIII r. 1300 był stuletni, — potém według rozporządzenia Papieża Klemensa VI r. 1350 pięćdziesiątletni, — późniéj rozporządzeniem Papieża Urbana VI r. 1389 co trzydzieści trzy lat miał się obchodzić, — a na końcu Papież Paweł II r. 1470 (*bulla „Ineffabilis“*) rozporządził, aby Jubileusz co dwadzieścia pięć lat obchodzono.

Lecz odpust Jubileuszowy, który Ojciec św. Pius IX Encykliką z dnia 8 Grudnia r. 1864 ogłosić raczył, nie należy do rzędu tych odpustów Jubileuszowych, które bywają po pewnym lat upływie nadane. Odpust Jubileuszowy, który na podstawie Encykliki z dnia 8 Grudnia 1864 ma się obchodzić, jest nadzwyczajny.

Co Ojca św. Piusa IX do udzielenia teraźniejszego Odpustu Jubileuszowego skłoniło, mówi On sam w Encyklice dopiero wspomnionéj następującemi słowy: „Lecz jeżeli zawsze, Wielebni Bracia, to najbardziéj teraz wobec takich Kościoła i świeckiego społeczeństwa utrapień, wobec sprzysiężenia nieprzyjaciół przeciw religii katolickiéj i jéj Stolicy św. i wobec takiéj błędów ilości potrzeba nieuchronnie, abyśmy z ufnością przystąpili do tronu łaski, abyśmy dostąpili miłosierdzia i znaleźli łaskę w pomocy w porę. Dla tego chcieliśmy pobudzić pobożność wszystkich wiernych, aby wraz z Nami i z Wami najłaskawszego Ojca światła i miłosierdzia najgorętszemi i najpokorniejszemi modłami bez ustanku prosili i błagali i w pełni wiary zawsze uciekali się do Pana naszego, Jezusa Chrystusa, który nas odkupił Bogu krwią swoją i by serce jego najsłodsze, najgorętszéj ku nam miłości ofiarę, pokornie i nieustannie orędowali, aby więzami swojéj miłości wszystkich ku sobie pociągnął i aby wszyscy ludzie najświętszą jego miłością rozgrzani, według serca jego postępowali godnie, podobając się Bogu i obfitując we wszystkie dobre uczynki. Ponieważ jednak bez wątpienia milsze są Bogu modły ludzi, jeżeli przystępują doń z duchem wolnym od wszelkiéj zmazy, przeto Niebieskie Skarby Kościoła Naszemu rozrządzeniu powierzone, wiernym w Chrystusie z apostolską szczodrością otwieramy, aby ciż wierni do prawdziwéj pobożności silnie zagrzani i przez Sakrament Pokuty od zmaz grzechu oswobodzeni, ufniéj modły swe do Boga wylewali i łaskę otrzymali. Tą przeto Encykliką z władzy Naszéj apostolskiéj wszystkim i każdemu z osobna, obojéj płci katolikom udzielamy zupełny Odpust na sposób Jubileuszu w ciągu jednego tylko miesiąca aż przez cały rok przyszły 1865, a nie daléj“.

Z niewypowiedzianą zatém radością duszy zapowiadamy Wam Najmilsi Chrześcijanie na podstawie Encykliki Ojca św. Piusa IX z dnia 8 Grudnia 1864 Odpust Jubileuszowy i wzywamy Was, przejęci nieograniczoną miłością ku Wam, do korzystania z téj sposobności ku oczyszczeniu dusz Waszych z grzechów, ku pojednaniu się z Bogiem, ku zaspokojeniu sumienia i ku wyjednaniu dla was i bliźnich Waszych łaski Bożéj, potrzebnéj do wiary w naukę przez naszego Arcypasterza, Jezusa Chrystusa objawioną i do sumiennego wykonania wszystkich przepisów w téjże nauce zawartych.

W przedmiocie w mowie będącym oznajmiamy Wam Najmilsi Chrześcijanie, na podstawie Encykliki z dnia 8 Grudnia 1864 co następuje:

A. Odpust Jubileuszowy teraźniejszy trwać będzie przez cały miesiąc Czerwiec roku bieżącego, t. j. od pierwszego aż do ostatniego dnia tego miesiąca.

B. Pragnący dostąpić Odpustu, powinni

a) w wspomnianym miesiącu dwa kościoły w porządku Jubileuszowego Odpusta oznaczone, lub jeden z nich dwa razy odwiedzić i tam się za Ojca św. Piusa IX, za pomylność Kościoła Rzymsko-katolickiego, za Najjaśniejszego Monarchę Franciszka Józefa I za wszystkie duchowne i świeckie Władze, za dusze wiernych zmarłych, za nawrócenie grzeszników, nakońcu o zgodę i pokój na całym świecie chrześcijańskim przez dłuższy czas gorąco pomodlić;

b) w jednym tygodniu wspomnionego miesiąca we Środę, Piątek i Sobotę pościć;

c) w przeciągu tego miesiąca Spowiedź świętą szczerze, dokładnie, z prawdziwą skruchą serca i z silném postanowieniem poprawy życia odprawić i Najświętszą Kommunią przyjąć; nakoniec

d) według możności i pobożności serca swego ubogim jałmużnę udzielić.

Uwaga. Rozumie się samo przez się, że odwiedzenie kościoła już ustawą kościelną przepisane, — daléj zachowanie postu przez Kościół nakazanego, — nakoniec odprawienie Spowiedzi Wielkanocnéj, lub dla jakiéjbądź przyczyny nakazanéj, nie mogłoby być uważane za dostateczne do dostąpienia Jubileuszowego Odpustu.

C. Zezwala także Ojciec św. Pius IX co się tyczy osób w więzieniu i w niewoli będących, lub jakąkolwiek niemocą ciała lub inną jakąbądź przeszkodą wstrzymanych, któreby w wspomnionym miesiącu wymienionych pobożnych uczynków, albo niektórych z nich, jako to: odwiedzenia kościołów, lub warunku postu, albo udzielenia jałmużny wykonać nie mogły, — iżby spowiednik rzeczywiście potwierdzony od Ordynaryuszów miejscowych miał moc, takowe uczynki na inne nabożeństwa zamienić, albo na inny jak najbliższy czas odłożyć i takie nałożyć akty nabożne, jakieby ci penitenci wykonać mogli. — Podróżujący w wyżéj oznaczonym miesiącu mogą także według woli Ojca św. zupełnego Odpustu dostąpić, jeżeli za powrotem do domu, dopełniwszy uczynków powyższych, dwakroć kościół katedralny, lub inny znaczniejszy, albo swój parafialny w miejscu zamieszkania odwiedzą i tamże przepisane modlitwy odmówią — muszą jednak to uskutecznić przed początkiem roku 1866.

Oświadczamy także imieniem Ojca św., iż i dzieci, które nie mogą do pierwszéj Kommunii św. przystąpić, niebędąc w tym artykule wiary należycie oświecone, byle tylko według sił inne dopełniły warunki, mogą dostąpić zupełnego Odpustu.

Panny zakonne po klasztorach mogą miasto odwiedzenia kościołów oznaczonych, nie schodząc z chóru zakonnego, nawiedzić dwa razy Wielki Ołtarz lub Obraz jaki na korytarzu zawieszony i przed nim nabożnie odmówić przepisane modlitwy.

Ci, którzy nie umieją czytać, a zatém nie mogą modlitwy przepisane z książki do modlenia odmówić, albo tacy, którzy nie mając książki do modlenia, nie są w stanie modlitwy wyż wspomnione w swojéj głowie sobie ułożyć, odmówią w celu w mowie będącym przy odwiedzeniu Stacyi 5 Ojcze nasz, 5 Zdrowaś i 1 Wierzę nabożnie.

Gdyby Kościół na Stacye przeznaczony był zamknięty, lub do niego dla natłoku nie można wnijść, mogą być pacierze lub modlitwy przepisane odmówione przed drzwiami kościoła.

D. W spomnionym miesiącu Jubileuszowym otrzymują według woli Ojca św. wszyscy kapłani świeccy i zakonni, byle tylko od Nas lub od swego Ordinaryatu mieli upoważnienie do słuchania spowiedzi, władzę rozgrzeszenia od wszystkich i najcięższych grzechów, kiedyindziéj Stolicy Biskupiéj albo Stolicy Apostolskiéj zatrzymanych, byle tylko spowiadający się dopełnili nieodłączne warunki Sakramentu Pokuty'; — także otrzymują ciż kapłani władzę uwalniania od różnych kar kościelnych — nakoniec władzę zamieniania ślubów nawet zaprzysiężonych i Stolicy Apostolskiéj do rozwiązania zachowanych, na inne pobożne uczynki (wyjęte są jednak śluby czystości, życia zakonnego i zobowiązań przyjętych na korzyść trzeciéj osoby, — o ile te śluby prawomocnie i nieodwołalnie dokonane zostały; — wyjęte są także śluby karne tak zwane zapobiegające grzechom, chyba, że zamiana mająca nastąpić w taki sposób nałożoną zostanie, iż niemniéj od popełnienia grzechu ochroni, jak poprzedni przedmiot ślubu).

W tym miesiącu Jubileuszowym wolno jest według woli Ojca św. także Zakonnicom, Nowicyuszkom i innym osobom płci żeńskiéj, za kratą klasztorną dobrowolnie mieszkającym, obrać sobie jakiegobądź Spowiednika świeckiego lub zakonnego, byleby tylko miał upoważnienie do słuchania Spowiedzi św. Zakonnic.

Wzywamy Was więc, Najmilsi Chrześcijanie jeszcze raz do korzystania skutecznego z Odpustu Jubileuszowego, — do korzystania z téj sposobności teraz Wam nastręczającéj ku pojednaniu się z Bogiem sprawiedliwym, któregoście przez grzechy ciężko obrazili. Niejednemu z nas może już ostatni raz taka sposobność się nastręcza. „Jest godzina, abyśmy już ze snu powstali, albowiem teraz bliższe jest zbawienie nasze, niż kiedyśmy uwierzyli. Noc przeminęła, a dzień się przybliżył. Odrzućmyż tedy uczynki ciemności, a obleczmy się w zbroje światłości. Jako we dnie uczciwie chodźmy, nie w biesiadach i pijaństwach; nie w łożach i niewstydliwościach; nie w zwadzie i w zazdrości, ale się obleczcie w Pana Jezusa Chrystusa, a starania o ciele nie czyńcie w pożądliwościach“ (List św. Pawła do Rzym. r. 13. w. 11—14.). — Czyńcie pokutę — pokutę z prawdziwie skruszonego serca pochodzącą „Ofiara Bogu Duch strapiony; serca skruszonego i uniżonego Boże nie wzgardzisz“ tak czytamy w psalmie 50 w. 19. — Wzór i skutek prawdziwéj pokuty widzimy w synu marnotrawnym, o którym pisze św. Łukasz w swojéj Ewangelii w r. 15. Mówi tenże syn ojcu swemu: „Ojcze daj mi część majętności, która na mnie przypada“. Ojciec czyni zadosyć żądaniu tegoż syna. A po krótkim czasie tenże syn zebrawszy wszystko, odjechał w daleką krainę i rozproszył tam majętność swą, żyjąc rozpustnie. Gdy wszystko utracił, stał się głód wielki w onéj krainie i on począł niedostatek cierpieć; — w tém położeniu smutném przystał do jednego obywatela onéj krainy, który go posłał do wsi swéj, aby tam pasł wieprze. I radby był nakarmić się młótem, które jadały wieprze, a nikt mu i tego nie dał. W tym stanie, najgłębszą pokorą tknięty, rzekł do siebie: Tak wiele najemników w domu ojca mego mają dosyć chleba, a ja tu głodem umieram. Wstanę, i pójdę do ojca mego i rzekę mu: Ojcze zgrzeszyłem przeciw niebu i przed tobą, jużem nie jest godzien być zwanym synem twoim; uczyń mnie jako jednego z najemników twoich. A wstawszy, szedł do ojca swego. A gdy jeszcze był daleko, ujrzał go ojciec jego i miłosierdziem wzruszony, przybiegłszy, upadł na szyję jego i pocałował go. I rzekł mu syn: „Ojcze, zgrzeszyłem przeciw niebu i przed tobą, jużem nie jest godzien być zwanym synem twoim“. Widzicie tu, naj-

ukochańsi Chrześcijanie, wzór prawdziwéj pokuty, któréj podstawą jest głęboka pokora. Zobaczcież teraz i skutek téj pokuty. Otóż czytamy daléj w wspomnionéj dopiero Ewangelii św.: Rzekł tedy ojciec do sług swoich: „Rychło przynieście pierwszą szatę, a obleczcie go i dajcie pierścień na rękę jego, i bóty na nogi jego; i przywiedźcie cielca utuczonego i zabijcie, a jedzmy i używajmy. Albowiem ten mój syn umarł był, a ożył; zginął był, a nalazł się".

Podobnie wzywa nas do pokuty prorok Izajasz i żywo skreśla skutek téj pokuty mówiąc: „Omyjcie się, czystymi bądźcie, odejmcie złość myśli waszych od oczu moich, przestańcie źle czynić, uczcie się dobrze czynić: szukajcie sądu, wspomagajcie uciśnionego, czyńcie sprawiedliwość sierocie, brońcie wdowy: a przyjdzie, a strofujcie mię, mówi Pan: Choćby były grzechy wasze jako szarłat, jako śnieg wybieleją: i choćby były czerwone jako karmazyn, będą białe jako wełna. Jeżeli zechcecie, a posłuchacie mię, dóbr ziemie pożywać będziecie". (Izaj. r. 1. w. 16—19.). Tak samo mówi Bóg przez proroka Ezechiela: „Nie chcę śmierci niezbożnego, ale, żeby się nawrócił niezbożny od drogi swéj, a żył. Nawróćcie się, nawróćcie się od dróg waszych bardzo złych; . . . jeżeli rzekę bezbożnemu: Śmiercią umrzesz, a będzie pokutę czynił z grzechu swego, a będzie czynił sąd i sprawiedliwość i wróci zastawę on niezbożnik i łupież odda, w przykazaniach żywota chodzić będzie, ani czynić nic niesprawiedliwego; żywotem żyć będzie, a nie umrze. Wszystkie grzechy jego, któremi grzeszył, nie będą mu poczytane". (Ezech. r. 33. w. 11—16.).

Niechaj nikt nie mówi: „Jak długo człowiek ma siły, ma zdrowie, niechaj używa przyjemności tego świata, — pokutę można śmiało odłożyć na wiek podeszły, na ostatnie chwile życia"! Bezbożniku, który w ciemnocie pogrążony ośmielasz się tak mówić, pytam cię się: Czy ty wiesz, że wieku podeszłego się doczekasz? Czy ty wiesz z pewnością, że dzień dzisiejszy nie jest dzień ostatni życia twego? Wiele to już młodych ludzi w kwiecie życia wyniesiono na cmentarz? Jak, daléj, i to często się trafia, że ludzie nagłą, niespodziewaną śmiercią z tego świata schodzą? Pytam cię się daléj bezbożniku, będziesz ty miał należyte usposobienie do pokuty w podeszłym wieku, lub w ostatniéj chwili życia twego, ty, który całe życie w grzechach przepędziłeś? Jakże łatwo na tobie spełnić się mogą słowa Jezusa: „Szukać mnie będziecie, ale nie znajdziecie" (Jan. r. 7. w. 34.).

Nie dajcie się, Najmilsi Chrześcijanie, takiemi szatańskiemi podszeptami uwieść! Słuchajcie, co Bóg do Was mówi: „Nie omieszkawaj nawrócić się do Pana, a nie odkładaj ode dnia do dnia. Nagle bowiem przyjdzie gniew jego, a czasu pomsty zgubi cię". Tak czytamy w księdze Eklezyastyka w r. 5. w. 8—9. Słuchajcie, co Bóg do Was mówi przez św. Apostoła Pawła: „I rozumieszże to, o człowiecze, który sądzisz te, co takowe rzeczy czynią, a czynisz je też, że ty ujdziesz sądu Bożego? Czyli bogactwy dobrotliwości jego, i cierpliwości i nieskwapliwości gardzisz? nie wiesz, iż dobrotliwość Boża ciebie ku pokucie przywodzi? Lecz według zatwardziałości twéj i serca niepokutującego, skarbisz sobie gniew, w dzień gniewu i objawienia sprawiedliwego sądu Bożego, który odda każdemu podług uczynków jego" (do Rzym. r. 2. w. 3—6.).

„Strzeżcie się" więc „pilnie fałszywych proroków, którzy do was przychodzą w odzieniu owczem, a wewnątrz są wilcy drapieżni" (Mat. r. 7. w. 15.). Wierzcie zatém mocno w Boga i w to wszystko, cokolwiek On przez Kościół Rzymsko-katolicki do wierzenia nam podaje. Kto nie ma wiary, ubliża Bogu, nie oddając należnéj Mu czci i owego hołdu, który Mu rozum nasz ograniczony składać winien, poddając się pod Jego słowo nieomylne. Jeżeli zwrócimy uwagę na wszechwiadomość i nieograniczoną rzetelność Boga, ani na chwilę nie możemy tego zaprzeczyć, że Bóg nie może sam błądzić, ani stworzeń swoich oszukiwać. Równie św. Kościół Rzymsko-katolicki prawdy, których nas naucza, z nieomylnego Boskiego Objawienia czerpa i Duchem św. kierowany bez błędu nam ogłasza, — a zatém wiara w te prawdy jest rozumna, oparta albowiem na powadze Boga. Dla tego też mówi św. Paweł Apostoł: „Bez wiary niepodobna jest spodobać się Bogu" (do Żyd. r. 11. w. 6.). Lecz wiara musi być żywa, — całe nasze postępowanie z tą wiarą powinno być zgodne. Słuchajcie Najmilsi Chrześcijanie, co pod tym względem mówi św. Apostoł Jakób. Otóż są słowa jego: „Cóż za pożytek bracia moi, gdyby kto mówił, iż ma wiarę: a uczynkówby nie miał? Izali go może wiara zbawić? A jeśliby brat i siostra byli nadzy i potrzebowaliby powszednéj żywności, a rzekłby im który z was: Idźcie w pokoju, zgrzejcie się a nasyćcie się: a nie dalibyście im, czego potrzeba ciału, cóż pomoże? Także i wiara, jeżliby nie miała uczynków, martwa jest sama w sobie" (Jak. r. 2. w. 14—17.). „Albowiem jako ciało bez ducha jest martwe, tak i wiara bez uczynków martwa jest". (Jak. r. 2. w. 26.). Słuchajcie Najmilsi Chrześcijanie, co nasz Arcypasterz Jezus Chrystus sam powiedział: „Błogosławieni, którzy słuchają słowa Bożego i strzegą go" (Łuk. r. 11. w. 28.).

I tak n. p. bądźcie posłuszni Władzy kościelnéj! Tak mówi św. Apostół Paweł: „Bądźcie posłuszni przełożonym waszym i bądźcie im poddani. Albowiem oni czują, jako którzy za dusze wasze liczbę oddać mają. Aby to z weselem czynili, a nie wzdychając, bo to wam nie pożyteczno" (Żyd. r. 13. w. 17.). A Pan Jezus mówi: „Kto was słucha, mnie słucha; a kto wami gardzi, mną gardzi; a kto mną gardzi, gardzi tym, który mnie posłał". (Łuk. r. 2. w. 10.). Wzywamy Was szczególnie, abyście się gorąco modlili za najwyższą Głowę Kościoła św. Piusa IX, by Bóg wszechmocny wspierał Go łaskami swojemi w tych czasach zepsutych i Kościołowi św. wielce nieprzyjaznych. — Bądźcie równie posłusznym Władzom świeckim. Tak mówi św. Apostół Piotr: „Bądźcie tedy poddani wszelkiemu ludzkiemu stworzeniu dla Boga; chociaż królowi, jako przewyższającemu; chociaż książętom, jako od niego posłanym, ku pomście złoczyńców, a ku chwale dobrych. Bo tak jest wola Boża, abyście dobrze czyniąc usta zatkali niemądrych ludzi głupstwu" (I. Piotr r. 2. w. 13—15.). Podobnie mówi św. Apostół Paweł: „Wszelka dusza niechaj będzie poddana wyższym zwierzchnościom. Albowiem nie masz zwierzchności, jedno od Boga. A które są, od Boga są postanowione. Przeto, kto się sprzeciwia zwierzchności, sprzeciwia się postanowieniu Bożemu. A którzy się sprzeciwiają, ci potępienia sobie nabywają. Albowiem przełożeni nie są na postrach dobremu uczynkowi, ale złemu. A chcesz się nie bać urzędu? czyń, co jest dobrego, a będziesz miał chwałę od niego. Albowiem jest sługą Bożym tobie ku dobrému. Lecz jeśli uczynisz co złego, bój się, bo nie bez przyczyny miecz nosi. Albowiem jest sługą Bożym: mścicielem ku gniewu temu, który złość czyni. Przetoż z potrzeby bądźcie poddani, nie tylko dla gniewu, ale téż dla sumienia" (Rzym. r. 13. w. 1—5.). Szczególnie wzywamy Was, abyście gorąco się modlili do Bogo za Najjaśniejszego, miłościwie nam panującego Monarchę Franciszka Józefa i Najdostojniejszą Rodzinę Jego, by Bóg wszechmocny Go wspierać raczył w zamiarach Jego szlachetnych, by Go obsypywać raczył błogosławieństwem nieba i ziemi. Wzywa nas do téj modlitwy najmilsi Chrześcijanie, św. Apostół Paweł, pisząc do Tymoteusza: „Proszę tedy najpierwéj, aby były czynione prośby, modlitwy, przyczyniania, dziękowania za wszystkie ludzie: za króle i wszystkie, którzy są na wyższém miejscu, abyśmy cichy i spokojny żywot wiedli we wszelakiéj pobożności i czystości (I. Tym. w r. 1—2.).

Starajcie się, najmilsi Chrześcijanie, zawsze dusze i ciała wasze utrzymać w czystości! Tak mówi Pan Jezus: „Słyszeliście, iż powiedziano starym: Nie będziesz cudzołożył: A ja powiadam wam: iż wszelki, który patrzy na niewiastę, aby ją pożądał, już ją zcudzołożył w sercu swojém" (Mat. r. 5. w. 27—28.). A św. Paweł Apostół mówi: „Nie mylcie się: ani porubnicy, ani bałwanom służący, ani cudzołożnicy, ani psotliwi, ani Sodomczycy. . . nie posiędą królestwa Bożego" (I. Kor. r. 6. w. 9—10.).

Starajcie się także Najmilsi Chrześcijanie, nieszczęśliwym, cierpiącym podać rękę, łaknących nakarmić, pragnących napoić, nagich odziać! Tak mówi psalmista: „Błogosławiony, który ma baczenie na potrzebnego i ubogiego, w dzień zły wybawi go Pan. Pan niechaj go zachowa i ożywi go i niech go uczyni błogosławionym na ziemi i niechaj go nie wydaje duszy nieprzyjaciół jego" (ps. 41. w. 1 — 2.). A Daniel prorok mówi do króla Nabuchodonozora: „Przeto królu, niech ci się podoba rada moja, a grzechy twoje jałmużnami odkupuj, a nieprawości twe miłosierdziem nad ubogiemi: podobno odpuści grzechy twoje" (Dan. r. 4. w. 24). — Zachowajcie wreszcie głęboko w sercach Waszych ustęp Ewangelii św. Mateusza r. 25. w. 31 — 46: „A gdy przyjdzie syn człowieczy w majestacie swoim i wszyscy Aniołowie z nim, tedy siędzie na stolicy majestatu swego: i będą zgromadzone przedeń wszystkie narody i odłączy je jedne od drugich, jako pastérz odłącza owce od kozłów: i postawi owce po prawicy swojéj, a kozły po lewicy. Tedy rzecze król tym, którzy będą po prawicy jego: Pójdźcie błogosławieni Ojca mego, otrzymajcie królestwo wam zgotowane od założenia świata. Albowiem łaknąłem, a daliście mi jeść; pragnąłem, a napoiliście mnie; byłem gościem, a przyjęliście mnie; nagim, a przyodzialiście mnie; chorym, a nawiedziliście mnie; byłem w więzieniu, a przyszliście do mnie. Tedy mu odpowiedzą sprawiedliwi mówiąc: Panie, kiedyżeśmy cię widzieli łaknącym, a nakarmiliśmy cię? pragnącym, a daliśmy pić? kiedyśmy cię też widzieli gościem i przyjęliśmy cię? albo nagim, i przyodzialiśmy cię? albo kiedyśmy cię widzieli niemocnym, albo w ciemnicy i przyszliśmy do ciebie? A odpowiadając król rzecze im: Zaprawdę powiadam wam: Pókiście uczynili jednemu z tych braci mojéj najmniejszych, mnieście uczynili. Tedy rzecze i tym którzy, po lewicy będą: Idźcie ode mnie przeklęci w ogień wieczny, który zgotowany jest djabłu i aniołom jego. Albowiem łaknąłem, a nie daliście mi jeść: pragnąłem, a nie daliście mi pić; byłem, gościem, a nie przyjęliście mię; nagim, a nie przyodzialiście mię; niemocnym i w ciemnicy, a nie nawiedziliście mnie. Tedy mu odpowiedzą i oni mówiąc:

Panie, kiedyżeśmy Cię widzieli łaknącym, albo pragnącym, albo gościem, albo nagim, albo niemocnym, albo w ciemnicy, a nie służyliśmy tobie? Tedy im odpowie mówiąc: Zaprawdę powiadam wam: Pókiście nie uczynili jednemu z tych najmniejszych, aniście mnie nie uczynili. I pójdą ci na mękę wieczną, a sprawiedliwi do żywota wiecznego."

Czyńcie dobrze nawet nieprzyjaciołom waszym. Słuchajcie, co pod tym względem Zbawiciel nasz mówi! Mówi Pan Jezus: „Miłujcie nieprzyjacioły wasze, dobrze czyńcie tym, którzy was mają w nienawiści, a módlcie się za prześladujące i potwarzające was, abyście byli synami Ojca waszego, który jest w niebiesiech, który czyni, że słońce jego wschodzi na dobre i złe i spuszcza deszcz na sprawiedliwe i niesprawiedliwe" (Mat. r. 5. w. 44—45). i t. d.

Trudnoby było w téj chwili wszystkie obowiązki Wam wyliczyć. Zastąpią Nas w tym względzie Nasi współpracownicy przy różnych sposobnościach. I to, co było przez Nas mówione, było tylko w tym zamiarze mówione, aby Wam święte prawdy naszéj religii przypomnieć i w duszach Waszych dobre chęci wzbudzić.

Miejcie, Najmilsi Chrześcijanie, to niezbite przekonanie, że Wasze szczęście, a mianowicie wieczne, jest Naszém szczęściem! Nie chodzi nam o to, aby wam pochlebiać, ale o to, aby Wam przy każdéj sposobności prawdę powiedzieć i tym sposobem do zbawienia dusz Waszych według sił się przyczynić. I dzisiaj mogliście się przekonać, że nic innego Wam nie ogłosiliśmy, jak jedynie to, co nasz Arcypasterz Jezus Chrystus nas nauczał. Słuchajcie więc Najmilsi, głosu Naszego i żyjcie według niego! W przeciwnym razie albowiem teraźniejsze podniesienie głosu Naszego stałoby się przyczyną Waszego większego potępienia. Jeżeli nie będziecie czynić woli Boga, to Bóg odwróci się niezawodnie od Was, sam albowiem tak mówi: „A gdy wyciągnięcie ręce na modlitwę, odwrócę oczy moje od was, a gdy rozmnożycie modlitwę, nie wysłucham, bo ręce wasze pełne są krwie" (Izaj. r. 1. w. 15). Najmilsi, świat minie, przyjdzie godzina ostatnia, sąd nastąpi. — Życzymy Wam z całego serca, żeby wyrok ostatni Boga najsprawiedliwszego wypadł na Wasze zbawienie. „Łaska Pana naszego Jezusa Chrystusa i miłość Boża i społeczność Ducha Świętego niech będzie z wami wszystkimi. Amen" (II. Kor. r. 13. w. 13).

Dan w Krakowie dnia 1 Marca 1865.

ANTONI
Biskup Amatejski i Wikaryusz Apostolski.

(L. S.)

X. PAWEŁ RUSSEK
Kanclerz.

Antonius Eques de Junosza Gałecki S. T. D. Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Amathuntinus Vicarius Apostolicus in parte Diooeceseos Cracoviensis Imperio c. r. Austriaco in civilibus subjecta.

Venerabili Clero tum saeculari tum regulari praedictae regionis Salutem et Benedictionem!

Sanctissimus Dominus Noster Divina Providentia Summus Pontifex Pius IX. diversa monstruosa opinionum portenta, quae hac potissimum aetate cum maximo ecclesiasticae et civilis societatis detrimento ac animarum damno dominium exercent, pluribus Encyclicis Epistolis et Allocutionibus, in Consistorio habitis, aliisque Apostolicis Litteris damnavit. Id praesertim fecit Encyclica Epistola de die 9. Novembris a. 1846, binisque Allocutionibus — altera die 9. Decembris a. 1854, altera vero die 9. Junii a. 1862 in Consistorio habita.

Verumtamen considerans Sanctissimus Pater Pius IX. depravatarum opinionum non semel solidissimis argumentis refutatarum perversitatem non solum finem non habere hisce diebus, — sed imo novos ex iis opinionibus propullantes errores in lucem prodire, diversorum horum errorum Syllabum, Vobis Venerabiles Fratres, ex ephemeridibus abunde notum, construi mandavit, ac omnes hos errores, in eodem Syllabo contentos, recentissima Encyclica Epistola, ad omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos et Episcopos Apostolicae Sedis communionem habentes directa, de die 8. Decembris 1864 proscripsit ac damnavit, eosque ab omnibus catholicae Ecclesiae filiis velut reprobatos, proscriptos atque damnatos omnino haberi voluit et jussit.

Rectissime vero necessarium reputat in hac Encyclica Epistola Sanctissimus Pater, ut „in tantis Ecclesiae civilisque societatis calamitatibus, in tanta adversariorum contra rem catholicam et Apostolicam Sedem conspiratione, tantaque errorum congerie.. adeamus cum fiducia ad thronum gratiae, ut miserecordiam consequamur et gratiam inveniamus in auxilio opportuno." Quapropter Sanctissimus Pater eum in finem ardentissime optat, ut omnium fidelium pietas excitetur.

Quoniam autem exploratum est, gratiores Deo futuras hominum preces, si mundo corde, hoc est animis ab omni scelere integris, ad Ipsum accedant, idcirco praefata recentissima Epistola Encyclica Sanctissimus Dominus Noster Pius IX. coelestes Indulgentiarum thesauros, dispensationi Suae commissos, Apostolica liberalitate Christi fidelibus reserare constituit, ut inde ad veram pietatem vehementius incensi et per Poenitentiae Sacramentum a peccatorum maculis expiati, ad Thronum Dei fidentius accedant, Ejusque misericordiam consequantur et gratiam inveniant in tempore opportuno. Hac ergo Encyclica Epistola Sanctissimus Pater Pius IX. omnibus et singulis utriusque sexus catholici orbis fidelibus Plenariam Indulgentiam adinstar Jubilaei concedit, intra unius tantum mensis spatium usque ad totum annum 1865 et non ultra, a Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis et Episcopis communionem Apostolicae Sedis habentibus aliisque legitimis locorum Ordinariis statuendum, eodem prorsus modo et forma, qua ab initio supremi Sui Pontificatus plenariam Indulgentiam concedere dignatus est per Apostolicas Litteras in forma Brevis die 20 mensis Novembris, anno 1846 datas et ad universum episcopalem ordinem missas, quarum initium: „Arcano Divinae Providentiae consilio" et cum omnibus eisdem facultatibus per eas litteras datis — cum hac expressa clausula, — ut ea omnia serventur, quae in hisce litteris praescripta sunt, et ea excipiantur, quae in iisdem excepta sunt declarata.

Jam insistentes tenori Epistolae Encyclicae de die 8 mensis Decembris 1864 et Litterarum Apostolicarum de die 20 mensis Novembris 1846 sequentia Vobis, dilectissimi Fratres, pro directione in causa praesenti aperimus:

A. Hanc plenissimam omnium peccatorum Indulgentiam lucraturi tenentur:

a) intra unius mensis spatium a legitimis locorum Ordinariis stabiliendum ecclesias, ab iisdem locorum Ordinariis, vel eorum Vicariis seu Officialibus aut de illorum mandato et ipsis deficientibus per eos, qui ibi curam animarum exercent, designandas, aut earum aliquam bis visitare, ibique per aliquod temporis spatium devote orare;

b) feria quarta et sexta et Sabbato unius ex dicti mensis hebdomadibus jejunare;

c) intra hujus mensis spatium semel peccata sua confiteri et Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum reverenter suscipere;

d) tandem pauperibus aliquam eleemosynam, prout unicuique devotio suggeret, erogare.

Nota. Hac occasione superfluum existimamus, Vos dilectissimi fratres, ad id attentos reddere, eos, qui tempore Jubilaei nondum confessione paschali absoluta ad sacrum tribunal accesserint, monendos esse, ut obligationi ecclesiasticae Confessionem paschalem concernenti, post Jubilaeum satisfacere curent, quum ad lucrandas plenarias Indulgentias talis peccatorum Confessio requiratur, ad quam aliunde obligatio non existit; — idipsum porro obtinere respectu dierum jejunii aliunde lege ecclesiastica praeceptorum, quibus diebus itaque jejunium observatum ad lucrandas plenarias Indulgentias minime inserviret; — idipsum denique obtinere respectu visitationis Ecclesiarum tempore tali, quo lex ecclesiastica Sacrificio Missae interesse jubet, quum visitatio Ecclesiae, ut considerari possit, qua adimpleta conditio lucrandi plenarias Indulgentias, prorsus seorsiva, adeoque nulla ecclesiastica lege praecepta cogitari debeat.

B. Concedit etiam Sanctissimus Pater Pius IX. ut navigantes atque iter agentes, quum primum ad sua se domicilia receperint, operibus supra scriptis peractis, et bis visitata Ecclesia Cathedrali vel Majori vel propria Parochiali loci ipsorum domicilii, eandem Indulgentiam consequi possint et valeant. Regularibus vero personis utriusque sexus, etiam in claustris perpetuo degentibus, nec non aliis quibuscumque tam laicis, quam saecularibus vel regularibus in carcere aut captivitate existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocunque impedimento detentis, qui memorata opera, vel eorum aliqua praestare nequiverint, ut illa Confessarii, ex actu approbati a locorum Ordinariis, in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possint, eaque injungere, quae ipsi poenitentes efficere possint Sanctissimus Pater pariter concedit; — insuper etiam iisdem Confessariis facultatem dispensandi super Communione cum pueris vel puellis sacrae Communionis nondum capacibus largitur.

C. Sanctissimus Pater Pius IX. omnibus et singulis Christifidelibus saecularibus et regularibus cujusvis Ordinis et Instituti, etiam specialiter nominandi, licentiam concedit et facultatem, ut sibi ad hunc effectum, scilicet ad lucrandas plenarias Indulgentias, eligere possint quemcunque presbyterum Confessarium, tam saecularem quam regularem, ex actu approbatis a locorum Ordinariis (qua facultate uti possint etiam Moniales, Novitiae, aliaeque mulieres intra claustra degentes, dummodo Confessarius approba-

tus sit pro Monialibus), qui eos ab excommunicationis, suspensionis, aliisque ecclesiasticis sententiis et censuris, a jure vel ab homine quavis de causa latis vel inflictis, praeter infra exceptas, necnon ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis, quantumvis gravibus et enormibus, etiam locorum Ordinariis, sive Sibi (Sanctissimo Patri et Sedi Apostolicae) speciali licet forma reservatis, et quorum absolutio alias quantumvis ampla non intelligeretur concessa, in foro conscientiae et hac vice tantum absolvere et liberare valeant.

D. Concedit Sanctissimus Pater Pius IX. insuper Confessariis ex actu approbatis a locorum Ordinariis facultatem dispensandi super irregularitate ex violatione Censurarum contracta, quatenus ad forum externum non sit deducta vel de facili deducenda. Non intendit autem per Epistolam de die 8 Decembris 1864 Summus Pontifex super alia quavis irregularitate, sive ex delicto sive ex defectu, vel publica, vel occulta, aut nota aliaque incapacitate aut inhabilitate quoquo modo contracta dispensare, vel aliquam facultatem tribuere super praemissis dispensandi seu habilitandi et in pristinum statum restituendi, etiam in foro conscientiae, neque etiam derogare Constitutioni cum appositis declarationibus editae a fel. rec. Benedicto XIV. „Sacramentum Poenitentiae" quoad inhabilitatem absolvendi complicem et quoad obligationem denunciationis, — et expresse vult, ut Epistola de 8 Decembris 1864 iis, qui a Sanctissimo Patre et Sede Apostolica, vel aliquo Praelato seu Judice ecclesiastico nominatim excommunicati, suspensi, interdicti, seu alias in sententias et censuras incidisse declarati vel publice denunciati fuerint, nisi intra dicti mensis spatium satisfecerint, aut cum partibus concordaverint, nullo modo suffragari possit. Quodsi intra praefinitum terminum judicio Confessarii satisfacere non potuerint, absolvi posse concedit Sanctissimus Pater in foro conscientiae ad effectum dumtaxat assequendi Indulgentias Jubilaei, injuncta obligatione satisfaciendi statim ac poterunt.

E. Tribuit denique Sanctissimus Pater Confessariis ex actu a locorum Ordinariis approbatis facultatem vota quaecunque etiam jurata et Sedi Apostolicae reservata (castitatis, religionis et obligationis, quae a tertio acceptata fuerit, seu, in quibus agatur de praejudicio tertii semper exceptis, quatenus ea vota sint perfecta et absoluta, necnon poenalibus, quae praeservativa a peccatis nuncupantur, nisi commutatio futura judicetur ejusmodi, ut non minus a peccato committendo refraenet, quam prior voti materia) in alia pia et salutaria opera dispensando commutandi, injuncta tamen eis et eorum cuilibet in supradictis omnibus poenitentia salutari, aliisque Confessariorum arbitrio injungendis. — Hac occasione silentio non possumus praeterire id, ad hanc votorum poenalium classem vota totalis abstinentiae a cremato ac temperantiae, seu moderati ejus usus haud dubie pertinere — et horum votorum commutationem in alia, quae ita, ut illa, a peccato ebrietatis praeservent, sine salutis periculo nequaquam concedi posse, — proindeque nonnisi commutationi voti temperantiae in votum plenariae abstinentiae a cremato locum dari.

Insuper communico Vobis, dilectissimi Fratres, litteras pastorales de die 1 Martii a. 1865 Nr. 26 ad populum fidelem directas, quarum objectum memoratum Jubilaeum est, et descriptionem accuratam ordinis in devotione quaestionata ad amussim observandi. Hasce litteras pastorales ad fidelem populum directas et descriptionem ordinis Jubilaei Dominica infra Oct. Asc. Dom. initium Jubilaei proxime praecedente, e pulpito in ecclesiis Vestris populo fideli cum omni attentione praelegetis.

„Rogemus" igitur — utimur hic verbis Ipsius Sanctissimi Patris Pii IX. in Encyclica Epistola de die 8 Decembris 1864 contentis — „rogemus de intimo corde et de tota mente misericordiam Dei, quia et ipse addidit dicens: misericordiam autem „meam non dispergam ab eis. Petamus et accipiemus, et si accipiendi mora et tarditas fuerit, quoniam graviter offendimus, „pulsemus, quia et pulsanti aperieter, si modo pulsent ostium „preces, gemitus et lacrymae nostrae, quibus insistere et immorari oportet, et si sit unanimis oratio.... unusquisque oret Deum „non pro se tantum, sed pro omnibus fratribus, sicut Dominus „nos orare docuit *). Quo vero facilius Deus Nostris Vestrisque „et omnium fidelium precibus, votisque annuat, cum omni fiducia „deprecatricem apud Eum adhibeamus Immaculatam sanctissimamque Deiparam Virginem Mariam, quae cunctas haereses interemit in universo mundo, quaeque omnium nostrum amantissima mater „„tota suavis est.... ac plena misericordiae.... omnibus „se exorabilem, omnibus clementissimam praebet, omnium necessitates amplissimo quodam miseratur affectu"" **) atque utpote „regina adstans a dextris Unigeniti Filii Sui Domini Nostri Jesu „Christi in vestitu deaurato, circumamicta varietate, nihil est, quod „ab Eo impetrare non valeat. Suffragia quoque petamus Beatissimi Petri Apostolorum principis et Coapostoli ejus Pauli omnium„que Sanctorum Coelitum, qui facti jam amici Dei pervenerunt „ad coelestia regna, et coronati possident palmam, ac de sua „immortalitate securi, de nostra sunt salute solliciti."

Ceterum quam plurimis jam argumentis convicti de Vestro zelo in cura animarum, Fratres dilectissimi, minime dubitamus fore, ut, sicut semper, sic praesertim hoc tempore Jubilaei cum indefessa solertia populum fidelem imbuatis doctrinis nostrae sanctae Religionis Romano-catholicae, — ut praedicatione solida verbi divini populum fidelem contra errores nostri temporis, qui sunt vera deliramenta, firmiter armetis, eundem ad vivendi rationem Sanctae nostrae Religioni Romano-catholicae omni ex parte conformem cum omni zelo excitetis, — ut in specie huic populo fideli reverentiam ac obedientiam tum erga potestatem ecclesiasticam, imprimis erga Summum Pontificem Pium IX, hujus potestatis plenitudinem in sui pectoris scrinio complectentem, — tum erga Augustissimum Nostrum Imperatorem, Franciscum Josephum, de bono Ecclesiae Romano-catholicae perquam sollicitum, ac magistratus civiles (władze cywilne) ab Eo institutos, cum omni fervore, excelsa Vestra missione digno, inculcetis.

Finem imposituri praesentibus Litteris pastoralibus, apprecamur Vobis salutem et impertimur Nostram benedictionem „Gratia Domini Nostri Jesu Christi, et charitas Dei et communicatio Spiritus Sancti sit cum omnibus Vobis, Amen" (II. Cor. c. 13. v. 13.).

Datum Cracoviae, in aedibus episcopalibus, die 1 Martii 1865.

ANTONIUS

Episcopus Amathuntinus et Vicarius Apostolicus Cracoviensis.

(L. S.)

PAULUS RUSSEK

Cancellarius.

Porządek rozpoczęcia i odprawiania Wielkiego Jubileuszu w mieście Krakowie i okręgu roku 1865.

Stósownie do postanowienia św. Stolicy Apostolskiéj listem okólnym pod dniem 8 Grudnia 1864 ogłoszonego, Jubileusz w mieście Krakowie i jego okręgu trwać będzie przez dni trzydzieści; zacznie się 1go Czerwca, a skończy się 30go Czerwca roku bieżącego; dla tego:

1. *a)* We Środę, dnia 31 Maja r. b. o godzinie 3 z południa dzwony kościoła katedralnego przez kwadrans ogłaszać będą zbliżający się czas Jubileuszu świętego; gdy te umilkną, zapowiedzą tenże Jubileusz wszystkie dzwony miasta Krakowa również dzwonieniem przez kwadrans.

b) Najdaléj na w pół do 4téj zgromadzi się Duchowieństwo miasta Krakowa ze wszystkich kościołów do kościoła katedralnego na rozpoczęcie Jubileuszu.

c) O godzinie 4téj kanonik hebdomadaryusz kościoła katedralnego, otoczony zwykłą asystencyą dyakona, subdyakona i ceremoniarza, poprzedzony miejscowym klerem, uda się procesyonalnie przed wielki ołtarz, przed którym uklęknąwszy, — członkowie zaś kapituły w swoich stallach, a Duchowieństwo asystujące w presbyteryum, — zaintonuje: „*Veni Creator,*" któryto hymn Duchowieństwo przy towarzyszeniu organów odśpiewa; po skończonym hymnie, odśpiewaniu wiersza i kollekty o Duchu św. celebrujący kanonik w krótkiéj przemowie do ludu, wystawi łaskawość Ojca św. w rozciągnieniu dla nas tego duchownego skarbu i zachęci wiernych do korzystania ze źródła łask boskich w tym świętym czasie dla wszystkich otwartego. Poczém rozpoczną się Nieszpory z wystawieniem Najświętszego Sakramentu w monstrancyi; w końcu po „*Regina coeli*", „Przed tak wielkim" błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem, po którego schowaniu odśpiewa następującą modlitwę:

V. *Domine exaudi orationem meam,*
R. *Et clamor meus ad te veniat.*
V. *Dominus vobiscum,*
R. *Et cum spiritu tuo.*

Oremus.

Deus, qui per Moisen, famulum Tuum, populo Israëlitico annum Jubilaei et remissionis instituisti, concede propitius nobis, famulis Tuis, Jubilaeum hoc Tua auctoritate institutum, quo portam hanc populo Tuo ad preces Tuae majestati porrigendas ingredienti solemniter aperiri voluisti, feliciter inchoare, ut in eo venia atque indulgentia plenae remissionis omnium delictorum obtenta, cum dies nostrae advocationis advenerit, ad coelestem gloriam perfruendam, Tuae misericordiae munere perducamur, per Christum Dominum nostrum. Amen.

---

*) S. Cyprian. Epist 11.

**) S. Bernard Serm. de duodecim praerogativis B. M. V. ex verbis Apocalyp.

2. Po otwarciu tym sposobem Jubileuszu, nabożeństwo jubileuszowe odprawiać się będzie w Krakowie w kościołach następujących, podług niżéj przepisanego porządku:

a) W kościele archipresbyteryalnym Najświętszéj Panny Maryi rozpocznie się dnia 1go Czerwca od nieszporów, a skończy się na nieszporach 5go tegoż miesiąca.

b) W kościele św. Krzyża i św. Mikołaja zacznie się i skończy się w tym samym czasie, co i w kościele archipresbyteryalnym N. M. P.

c) W kościele św. Piotra rozpocznie się dnia 6go Czerwca rano, a skończy się na nieszporach 10go tegoż miesiąca.

d) W kościele św. Szczepana na Piasku zacznie się i skończy się w tym samym czasie, co i w kościele św. Piotra.

e) W kościele św. Floryana rozpocznie się dnia 10go Czerwca rano, a skończy się na nieszporach 14go Czerwca.

f) W kościele na Zwierzyńcu rozpocznie się i skończy w tym samym czasie, co i w kościele św. Floryana.

g) W kościele św. Anny rozpocznie się dnia 24go Czerwca od nieszporów, a skończy się dnia 29go Czerwca na nieszporach.

h) W kościele św. Michała na Skałce i w kościele Bożego Ciała odbędzie się nabożeństwo jubileuszowe w tym samym czasie, co w kościele św. Anny.

W okręgu.

3. Podobnie jak w mieście Krakowie odbędzie się nabożeństwo jubileuszowe w trzech dekanatach w porządku następującym:

Dekanat Czernichowski.

a) W Czernichowie rozpocznie się od nieszporów dnia 1go Czerwca, a skończy się na nieszporach 5go tegoż miesiąca.

b) W Liszkach i w Rudawie w tymże samym czasie, co i w Czernichowie.

c) W Krzeszowicach rozpocznie się od nieszporów dnia 6go Czerwca, a skończy się na nieszporach 10go tegoż miesiąca.

d) W Morawicy i w Paczółtowicach w tymże samym czasie, co i w Krzeszowicach.

e) W Porębie Żegocie rozpocznie się dnia 20go Czerwca od nieszporów, a skończy się na nieszporach 14go Czerwca.

f) W Rybny i w Sance w tym samym czasie, co i w Porębie.

g) W Tenczynku rozpocznie się dnia 24go Czerwca od nieszporów, a skończy się dnia 29go Czerwca na nieszporach.

h) W Zalasiu w tym samym czasie, co i w Tenczynku.

Dekanat Nowogórski.

a) W Babicach rozpocznie się od nieszporów dnia 1go Czerwca, a skończy się na nieszporach 5go tegoż miesiąca.

b) W Bobrku i w Chrzanowie w tym samym czasie, co i w Babicach.

c) W Jaworzniu rozpocznie się od nieszporów dnia 6go Czerwca, a skończy się na nieszporach 10go tegoż miesiąca.

d) W Jeleniu i w Kościelcu szląskim w tym samym czasie, co i w Jaworzniu.

e) W Libiążu Wielkim rozpocznie się dnia 10go Czerwca od nieszporów, a skończy się na nieszporach 14go tegoż miesiąca.

f) W Nowéj górze i w Płazie w tym samym czasie, co i w Libiążu.

g) W Trzebini rozpocznie się dnia 24go Czerwca od nieszporów, a skończy się dnia 29go Czerwca na nieszporach.

h) W Płokach i w Regulicach w tymże samym czasie, co i w Trzebini.

Dekanat Bolechowicki.

a) W Bolechowicach rozpocznie się od nieszporów dnia 1go Czerwca, a skończy się na nieszporach 5go tegoż miesiąca.

b) W Czulicach i w Giebułtowie w tymże samym czasie, co i w Bolechowicach.

c) W Górce Kościelnickiéj rozpocznie się od nieszporów dnia 6go Czerwca, a skończy się na nieszporach 10 tegoż miesiąca.

d) W Modlnicy Wielkiéj i Mogile w tym samym czasie, co i w Górce Kościelnickiéj.

e) W Pleszowie rozpocznie się dnia 10go Czerwca od nieszporów, a skończy się na nieszporach dnia 14go tegoż miesiąca.

f) W Raciborowicach w tym samym czasie, co i w Pleszowie.

g) W Ruszczy rozpocznie się dnia 24go Czerwca od nieszporów, a skończy się dnia 29go Czerwca na nieszporach.

h) W Zielonkach w tym samym czasie, co i w Ruszczy.

4. Nabożeństwo jubileuszowe odprawiać się będzie w każdy dzień wyżéj oznaczony porządkiem następującym: z rana: *a)* o godzinie 6 będą pacierze poranne, które kapłan z ambony z ludem donośnym głosem odmówi; *b)* po pacierzach nastąpi Msza św. lekta prymarya z wystawieniem Najświętszego Sakramentu w puszce, w końcu 5 „Ojcze nasz“ 5 „Zdrowaś“ 1 „Wierzę“ potém „Przed oczy Twoje Panie“ i benedykcya Najświętszym Sakramentem przy zaśpiewaniu „Przed tak wielkim“; *c)* potém lud może śpiewać pieśni nabożne, przez Rządcę kościoła lub jego zastępcę zaintonowane; *d)* o godzinie 9 będzie Wotywa bez wystawienia; *e)* po Wotywie lud może odśpiewać różaniec lub koronkę; *f)* o godzinie 11 summa z wystawieniem Najświętszego Sakramentu w monstrancyi z hymnem: „*O salutaris*“ albo „O Przenajświętsza Hostya“, podczas któréj będzie kazanie, zakończą suplikacye „Święty Boże“ potém 5 „Ojcze nasz“ 5 „Zdrowaś“ 1 „Wierzę“ i błogosławieństwo Najświętszym Sakramentem przy zaśpiewaniu: „Chwalmy ten nieskończony“. *g)* Po południu o godzinie 2 będzie nauka katechizmowa z ambony lub po kościele według dogodności katechety, na którą lud odgłosem jednego dzwonu poprzednio zawezwany być powinien; a wpół do trzeciéj dzwonić się będzie we wszystkie dzwony na nieszpory; *h)* o godzinie 3 wyjdą nieszpory z wystawieniem Najświętszego Sakramentu w monstrancyi. Po „*Regina coeli*“ lub „Salve regina“ będzie kazanie, po którém suplikacye „Święty Boże“ i benedykcya z pieśnią: „Odwróć od nas“; *i)* po skończonéj pieśni zakończą dzienne nabożeństwo pacierze wieczorne z rachunkiem sumienia, tak jak z rana przez kapłana odmawiane; *k)* oprócz wyżéj wspomnionych Mszy św. będą mogły inne wychodzić lekty, jedna po drugiéj, od początku aż do końca nabożeństwa rannego, bez żadnego jednak odgłosu dzwonka w czasie nauki lub kazania, *l)* Ostatniego dnia nabożeństwa jubileuszowego po nieszporach i kazaniu zamiast suplikacyi: „Święty Boże“ odśpiewa się „*Te Deum*“ na podziękowanie Panu Bogu, z „*Salvum fac*“ i benedykcyą; pocém zakończy pieśń stósowna z benedykcyą w puszce. Po parafiach zaś wiejskich po nieszporach i kazaniu będzie processya naokoło kościoła z pieśnią: „Twoja cześć chwała“ potém „*Te Deum*“ i t. d. jak wyżéj powiedziano.

5. Gdy lud powszechnie przyzwyczajony jest tam spowiedź św. odprawiać, gdzie jest uroczyste nabożeństwo, dla tego rozporządza się, ażeby tam, gdzie się nabożeństwo jubileuszowe odprawiać będzie, w dostatecznéj liczbie spowiednicy ciągle się znajdowali; z rana od godziny 6 aż do 12, po południu od godziny 2 do 6, czego w Krakowie wielki Penitencyarz katedralny łącznie z Dziekanami miasta szczególniéj dopilnuje, zaś po parafiach wiejskich Dziekan lub miejscowy rządca kościoła.

6. Jednakowoż ci, którzyby w nabożeństwie Jubileuszowém, po kościołach odprawianém, dla jakichkolwiek przyczyn udziału nie wzięli, mogą dostąpić Odpustu, byleby tylko w Czerwcu, bieżącego roku w jakikolwiek dzień kościoły wyżéj oznaczone lub kościół katedralny odwiedzili, i innych warunków w Odezwie pasterskiéj oznaczonych dopełnili.

Konkluzya.

Dnia 30 Czerwca na zakończenie świętego Jubileuszu odprawioną będzie w kościele katedralnym w mieście Krakowie o godzinie 10 Msza św. (Summa) z stósownem kazaniem, a popołudniu o godzinie 4 nieszpory, po których odbędzie się w kościele processya z Najświętszym Sakramentem; a po téj Celebrans zaintonuje hymn: „*Te Deum laudamus*“ w czasie którego za odgłosem dzwonu Zygmunta odezwią się dzwony po wszystkich kościołach w mieście i na przedmieściach Krakowa, a to na podziękowanie Panu Bogu za łaski Jego niebieskie w czasie Jubileuszu nam udzielone.

Dan w Krakowie dnia 1 Marca 1865.

ANTONI
Biskup Amatejski i Wikaryusz Apostolski Krakowski.

(L. S.)

X. PAWEŁ RUSSEK
Kanclerz.

Nakładca i redaktor X. Prusinowski w Grodzisku. — Czcionkami Drukarni Tygodnika Katolickiego (A. Schmaedicke) w Grodzisku. w Komisie Emila Thyma w Grodzisku.